

Megjelenik minden esztendőben sokféle képpel ellátva. Előfizetési ár: Ezeréve 6 frt; féléve 3 frt; negyedéve 1.50 kr. Előfizethető minden postahivatalnál és könyvtárban. Hirdetések díja: 4 hasábos pott sor 9 uj kr. Szerkesztői szállás: mézáros utca 2. sz., 2-dik emelet. Kiadó-hivatal: barátság tere 7. szám.

A milánói székesegyház.

Ez az a templom, melynek tornyáról hogy ha az ács leejti szekeréjét, a míg a földre esik, kirohad belőle a nyelv. Ez az a templom, melyben mikor a pap azt mondja, hogy „Dominus vobiscum,“ lovas katona viszi hírül a kántornak, hogy válaszolhasson rá.

Igy beszél a milánói dómról az Itáliában megfordult bakancsos. Mindenesetre egyike a legfeltűnőbb műveknek, 365 tornyával, s 4000-nél is több márvány szobrával, fehér márvány falaival. Hossza 454 láb, széle 270 láb.

1386-ban kezdé építtetni Galeazzo Visconti János s 1490 körül tetőzték be. A szentté avatott milánói érsek, Borromeus Károly szentelte föl a templomot, a főoltárt pedig V. Márton pápa.

Diszítése mind kívül, mind belől azonban még századokig tartott, és legnagyobb tornya, mely 335 láb magas, csak 1772-ben készült el; ennek csúcsát egy aranyozott madonna-szobor ékíti. A duomo belseje igen tágas, öt hajója van, s ötvenkét oszlopát számos szobor, ablakait színes üvegfestmények díszítik. Oltárai pedig gazdagok, és művésziesen ékítvék, különösen fafaragványok és éreművezetekben; hirnevesb festőkkel azonban nem igen találkozunk. Különös említést érdemel a főoltár melletti anatómiai ábra márványból; egy nyüzött ember ez, mely bőrét karjain tartja; állítólag ó-görög mű s Praxitelestől származnék; hanem hihetőbb, hogy csak másolat.

Legérdekesebb azonban a kilátás a templom tetejéről, hol a tornyok egész erdejébe jut az ember.

Miskovszky tanár az építészeti műstílusokról írt érdekes cikkében is főlemlíté e monumentális épületet.

Polgári házasság.

(Eredeti beszély.)

(Vége.)

Mint látható, Nagymarjainban volt olyasmi, a mi igen sok államférfiúnál hiányzik. Volt benne

lapok meg is jöttek szorgalmasan, s az említésre méltó eseményeket következő sorozatban adták tudtúl.

A miniszter válaszolt a topolysági kerület képviselőjének interpellációjára; hanem mint az ily válaszok legtöbbszörében, ebben sem volt semmi. A miniszter hivatkozott ama tömördék munkálatra, melyek a törvényhozás elé vannak terjesztve; de mégis kijelentette, hogy a kormány maga is sürgősnek ismeri a polgári házasság életbeléptetését, s erre nézve az előmunkálatok megindultak.

A másnapi lapokból értesülhetett Magyar és Erdélyország, meg a kaposolt részek is, hogy Nagymarjai Gáborné százak aláírásával kérvényt nyújtott be a képviselőházhoz, a polgári házasság mielőbbi életbeléptetését sürgetve. A különböző színezetű lapok szerint: a ház általános helyeslés, baloldalt hangzó helyeslés és gyér helyeslés közt fogadta a kérvény bejelentését. Mindenik lap egyformán azt írta róla azonban, hogy a kérvény szokott mód szerint a kérvényező bizottsághoz utasított, a mi annyit jelent: eltemetett. A topolysági kerületképviselője ugyan felszólt, hogy soron kívüli tárgyalásra ajánlássék, de indítványát nem fogadták el.

Nagymarjai ur egészen oda lett, midőn mindezek felől értesült a hírlapokból. Dult-fult, s az nap ebédre se ment haza. Este pedig igen éles hangon mondogatta: „Tehát így vagyunk. Polgári házasság. Petítió. Aláírás. Pókháló szoba. Asszonyi politika.

Gomb sines az ingemen. Szép dolog.“ Így morogva aludt el.

Furta Laci is torkig volt s őszintén kinyilatkozta, hogy bolondság olyan határidőre várni, melyről mitsem tudunk. Ő kész hét álló esztendeig szolgálni, mint Jákob, de mondják meg neki, hogy

A milánói székesegyház.

szívós ragaszkodás föltett szándéka kivételéhez, s volt benne erőlyesség is.

Most a napok viharozásai jövesen folytak. Nagymarjainé úgy várta a hírlapok megérkezését, mint valami regénybeli ábrándos leánya várja a tengerparton a hajót, mely kedvesét hozza meg. A

ezen és ezen a napon meg lesz a menyegző. Mindezeket azonban Nagymarjai urnak mondta el.

— Hát így van a dolog! — kiáltott föl Nagymarjai. — Tehát az én anyókám polgári házasságra vár!

Ezzel ment feleségéhez, szemrehányásokat tett s követelte, hogy a házasság két hónap alatt megtörténjék. A nagyasszony nem lévén szokva így heves föllépésekhez, egész daccal azt mondta:

— Azért sem lesz!

Ha pedig egyszer ilyet mond egy asszony, lehet aztán kapacitálni, lehet vele pörölni. A dolognak az lett vége, hogy Nagymarjai összepörölt feleségével, a nagyasszony pedig sirt, de makaosságában lehetetlen volt megingatni.

Történt újabb s nevezetes esemény is. Furta Laci ugyanis Nagymarjai urnak egy lapot adott kezébe, azon kérelemmel, hogy az általa kimutatott helyet olvassa el. Nagymarjai mohón tette föl szemüvegét, s a mint olvasni kezdte, olyan vörös lett, mint a rák.

— Szörnyűség! — kiáltott azután, s a lapot összevissza gyűrte.

Egy ultramontán lap volt ez, melyben névtelenül le irták a topolysági kerületből felküldött körvény története, s ismertette volt abban Nagymarjai Gáborné asszonyság, gúnyosan és csúfondárosan. Nagymarjai csak lihegett, azután futott feleségéhez, kezében az összegyűrt lappal.

— Asszony, ezt olvasd el, ezt, a mi itt van! — kiáltott magán kívül. — Itt van megmondva az igazság, gonoszúl az igaz, de jól esik neked. Hanem nekem annál rozszabbul esik, mert az én nevemet hurcolták meg. Asszony, ilyen még a szépapámon sem történt meg, és én nem akarom, hogy valaha még ilyen történjék. Neked elesavarta valami az eszedet, te hóhortos vagy és téged őrizni kell. Asszony, ettől a pillanattól nem látsz semmiféle újságot, s én se lássalak meg olvasni. Menj a konyhába, süs, főzz, csinálj a mi tetszik, de újságot soha sem engedek a kezébe jutni, a könyveidet pedig kiszórom az udvarba.

Mindezeket egyetlen lélekzet alatt mondta el, s azzal sarkán fordulva becsapta maga után az ajtót, úgy hogy rengett belé minden.

A nagyasszony meghökken. A hírlapi cikk is mélyen sértette, férje pedig oly hangon szólt, melyből látni lehetett, hogy az iv feszülésig föl van húzva.

Nagymarjai csakugyan beváltotta szavát. Ettől a pillanattól kezdve semmi hírlap nem jutott be a házba, a régiakat pedig mind elégette a sütőkemencében. Ez még azonban kevés volt. A családi egyetértés is megszakadt. A házaspár napokig nem szólt egymáshoz semmit. Nagymarjai folytonosan komor arccal ült le az asztalhoz, szótlanul evett, s aztán ment vadászni.

Igy tartott már ez egy hétig. Ekkor azt mondta Nagymarjai:

— Szeretném tudni, mikor lesz már a lakodalmom. Azt hiszem, mához öt hétre megtarthatjuk. A nagyasszony fölszisszent. Tehát az ő férje uralkodni kíván fölötte.

— Gábor, úgy látom, hogy te gyötörni akarsz mindenképen, és csak úgy parancsolsz velem, mint ha cseléded volnék. Erzsike ép úgy gyermekem nekem is, mint neked; tehát nekem is van jogom beszélni, mikor boldogságáról van szó. Legelső helyen azonban szavam van a bánásmód ellen, melyben részesítesz, s épen e kényszerítő bánásmód miatt én csak azért sem adom beleegyezésemet. Tessék tenni a mit tetszik, de anya vagyok, s megtagadom anyai áldásomat, ha férjem így bánik velem. Legelőször is azt követelem, hogy legyen vége rabszolgai állásomnak, mert te egészen rabszolgává tettél.

— Ha azt érted alatta, hogy újságokat nem olvashatsz, hát ez az állapot még tovább is így marad.

— Én tehát fölemelem szavamat, bármily gyöngö legyen is az, és tiltakozom e házasság ellen.

Nagymarjai mérgesen ütött öklével az asztalra. — Asszony, asszony, napról napra nagyobb hárpia vagy.

E szavakra az asszonyság méltóságteljesen föl-emelkedett, lesújtó tekintettel végig nézte férjét s ott hagyta.

Most még feszültebb lett a családi viszony. Szegény Erzsike mindig bús volt, és sokszor sirt. Furta Laci pedig alig merészelt a házhoz jöni, mert a nagyasszony mindig görbe szemmel nézett rá.

Ez időben történt, hogy Tahó Bódi egész váratlanul meglátogatta barátját, Furta Lacit. Ez a Tahó Bódi híres vidéki gavallér volt, gazdag, furfangos, tréfás és mulatságkedvelő. Mivel külföldön is utazott, s tanult is valamit, a vidéki gavallérok csodált mintaképe lett, s a kisebb gavallérok úgy beszéltek róla, mint valami tünevényről, a ki fél kézzel földre teper egy medvét, száz lépésről kilövi akárki ujjá közül a tallért, meg tud inni egy akó bort, s Párisban is árvalányhajás kalappal, meg pitykés dolmányban sétált, ezenkívül az ügyvédi cenzurát is pompásan letette.

Tahó Bódi azzal köszöntött be Furta Lacihoz: hogy hát mikor lesz már a lakodalmom? Nem lehet azt tudni. Talán össze ment az egész? Nem biz a! De hát mégis mi hátráltatja? Ez, meg az. Erre Tahó Bódi felkiáltott: „Ejnye be eredeti asszony, nagyon szeretik velem megismerkedni.“

Elmentek Nagymarjaiékhoz, s Tahó Bódi azonnal beszélgetésbe eredt a nagyasszonnyal. Nagyon jól tudott beszélni mindenkivel, vagyis — közönséges kifejezés szerint, — eltalálta mindenki szájizét. A mint kimondta, hogy épen Pestről jő, a nagyasszony előtt egyszerre szokatlan lény lett. Hisz ez az ember elmondhatna most neki mindent, a mi azóta történt, mióta hírlapokat nem olvasott.

A kis társaság lement a kertbe, s Tahó Bódi ott is mind csak a nagyasszony körül maradt.

— Mit csinál most az országgyűlés? — kérdezte végre az asszonyság, s a mint tárgyához ért, könnyebbülten lélekezett.

— Semmit asszonyom, mert szünetel. Hanem ha majd ismét egybegyűl, nevezetes dolog vár rá.

— Ugyan kérem . . .

— A polgári házasság kérdését fogja tárgyalni.

A nagyasszony szíve hatalmasan kezdett dobogni. Hátra tekintett. Férje meglehetősen távolban volt Erzsivel és Lacival.

— Tehát már elé van terjesztve?

— Épen tegnapelőtt terjesztették elé, mikor az országgyűlés feloszlott.

Itt a nagyasszony hirtelen elmondta, hosszasan és unalmasan az ő véleményét a polgári házasság felől. Tahó Bódi rögtön észrevette, hogy Nagymarjainé egészen tájékozatlan.

— És nem tudja ön, — kérdezte a nagyasszony, hogy mi van abban az előterjesztésben? Én ugyan jól ismerem a polgári házasság alapelveit, de mégis szeretném tudni a kormány vezérleleit.

— A vezérely asszonyom abból áll, hogy a polgári házasság a legtágabb értelemben lépjen életbe.

— Természetes.

— A házasság csak úgy lesz érvényes, ha a világi hatóság előtt történik.

— Ez a legnagyobb mérvű szabadelvűségre mutat.

— Mihelyt a törvény életbe lép, minden más házasság elveszti érvényességét. A régi házafelek hat heti megfontolási időt nyernek, s ha kedvük tartja, polgári házasság útján kelnek ismét egybe, ha pedig kifogásuk van egymás ellen, az egyik mehet jobbra, a másik balra.

— Mit mond ön?

— Azt asszonyom, hogy a szabad intézmény a régi, célszerűen egyházi házasságra is kiterjed, azokat megsemmisíti, és a családi életet szabad-

elvű alapon egészen újra szervezi. Dicső intézmény ez asszonyom. Mert hány boldogtalan házasság van, kik az egyházi házasság által elválaszthatlanul egymáshoz vannak kötve s egymás gyötrelmei. De most már szétszakad a lánc, (valódi rablánc!) s tetszésüktől függ, hogy hat hét alatt bejelentésük elválásukat, vagy egyesülésüket,

— De hisz ez . . . ez . . .

— Igen asszonyom, ez nagyszerti intézmény, s biztosíthatom, hogy az országgyűlés egyhangúlag elfogadja.

Nagymarjainé elszápadt.

*

Este a vacsoránál Nagymarjainé mind férje kedvence eledeleit találta föl, s nyájasan beszélgetett Furta Lacival, ki ily szerencsében már régen nem részesült. Férjének is több ízben mondta: „Egyél öregem, egészen kedved szerint készítettem.“ Vacsora végeztével Tahó Bódi egy pohár bort üritett a család boldogságára, s aztán azt mondta, hogy szeretne már táncolni az Erzsike lakodalman.

— Hamar megtörténhetik, — szólta a nagyasszony, megcirógatva férje szakálát. — Ugy-e édes öregem, nincs már messze az a nap?

Nagymarjai uram csak nézett jobbra, csak nézett balra.

— Hát galambom mikor gondold, hogy megtartsuk?

— A mikor neked tetszik öregem.

— Például vasárnaphoz három hétre.

— Nagyon jó lesz Gábor.

Tahó Bódi bele nevetett a tányérjába. Furta Laci és Erzsike pedig boldogan néztek egymásra. Nagymarjai uram csak fejté ráta. Ugyan mi történhetett itt? Erre a kérdésre nem tudott magának megfelelni se másnap, se egy hét múlva, pedig napjában számtalanszor fölvetette, mert felesége úgy kedvében járt, mint még soha.

Tahó Bódi azt mondta barátjának:

— Legálább három hétig még ne adjatok újságot leendő anyósod kezébe.

Kapott é vagy nem újságot, de a menyegző megtörtént három hét múlva.

Nagymarjainé pedig várja talán még most is a polgári házasság életbeléptetését, noha soha sem beszél fölőle. E helyett mindig kedvében jár férjének.

Magasabb ipartanoda Párisban.

(Conservatoire des arts et métiers.)

Még a mult év szeptember havában, de különösen a legutóbbi időben gyakran volt szó a hazai lapokban egy országos ipartanodáról, melynek létesítése napról-napra sürgetőbbé válik. Most nem tudom, mily stadiumában van e kérdés, de mindenesetre valószínű, hogy mihelyt az ország pénzügyviszonyai megengedik, e szép eszme valósulni fog.

Ily körülmények között érdekesnek tartom egy ilyen intézet leírását és e célra a párisi conservatoire des arts et métiers-t választom, melyet gyakran látni és tanulmányozni volt alkalmam.

A párisi conservatoire des arts et métiers azonban nemcsak mint szak-, hanem mint mintaintézet is megérdemli az olvasóközönség figyelmét, mert ez ritka bőkezűséggel alapítva, kényelmes helyiséggel ellátva, kitűnő tanárok és szépen berendezett műtárak birtokában nagy szerepet játszik az iparos világban.

A mi a Párisban tartozkodó idegen-tudósoknak az „Institut de France“, az utazó színészeknek a „théâtre français“, a tanulmányaikat végzett ifjaknak a „collège de France“, a könyvbuvároknak a francia nemzeti könyvtár és az ingyenceneknek a „Maison d'or“, az az iparosoknak a conservatoire des arts et métiers. Legkevesebb sem becsülöm túl midőn Franciaország legkitűnőbb tanintézetei közé sorozom, mert minden iparosnak nyujt alkalmalmat, hogy részint mesterségével, részint annak föltételeivel közelebb megismerked-

jék. Ez a nyugat egyik büszkesége, mely a külföldi munkást távolfelekké országozta Párisba vonza. És valóban ezrekre lehet tenni azok számát, kik vasárnapjukat rá szentelik és csarnokaiban a legkönnyebb módon művelődnek külön-külön szakmáikban. E conservatoire egy kis universum, az iparvilág egyeteme, melyért hálás kegyelettel tartozik mindenki a halhatatlan gépészeknek, Vaucanson-nak, kitől nevét és keletkezését nyerte.

Azonban benne nemcsak az iparos, hanem minden ember talál hasznos élvezetet. Tárgytermeiben, könyvtárában, kiállítási helységeiben megjelen minden vendége a rokonszenv Luteítjának, hogy az egész intézetet ismerni tanulja és hazájában egy hozzá hasonlóknak létesítését minden lehető módon elősegítse. Az európai kormányok gyakran megbíznak tapasztalt egyéneknek a behatóbb tanulmányozásával; — sőt maga a magyar kormány is már két évvel ezelőtt küldött ki egy derék férfiut (Horváth tanárt), hogy a conservatoire-t gyakran látogassa s a benne szerzett tapasztalatokat itthon tökélsítse.

A conservatoire des arts et métiers már helyzeténél fogva is igen kedvező a munkásoknak. A rue St-Martin vezet hozzá a boulevard St-Martin-ról. Előtte fekszik a square des arts et métiers élénk s árnyas sétányaival, melyeken sokszor látam jönni-menni ama szurtos és edzett alakokat, melyek az erőnek és munkának méltó képviselői. Közéjük van a Gaité színház veres corynthi homlok-oszlopzatával. Átellenében a boulevard Sebastopol egy kis része látszik, melyről az egésznek szépségét, élénkségét és szélességét meg lehet ítélni. A conservatoire 3 részzel bír: a legrégebb egy kolostor, melyet 1060-ban I. Henrik király alapított; e mellett fekszik az új épület: ez maga a tanintézet, melyet 1819-ben valóságos müegyetemmé emeltek; végül: harmadik része derék szöglet képezve az udvar közepén veszi kezdetét és a legimpozansabb külsővel bír. Mind a három rész jelenleg egy egészzel van összekötve. Azonban, dacára ennek, hiányzik az egészről ama symetrikus arány, mely Páris új épületeit bámulatra méltóvá teszi.

Mint a régi Hellásban, hol a tanintézetek a városokon kívül állottak, úgy itt is a szépművészeti és régészeti iskola, nemkülönbön a conservatoire des arts et métiers a külvilágtól el van szigetelve. A bemenet a square des arts et métiers-n van, hol egy íves diszkápu áll, mely 1848—50-ig építettett és a magas kőfalakkal bekerített intézet udvarába vezet.

A bemenettel szemközt fekszik az épület közép pavillonja, melynek széles márvány lépcsőzete a vestibulbe vezet. Ebből egy szabadon álló s ügyesen összeállított lépcsőn át a felsőbb termekhez lehet menni, melyekben az intézet néhány gyűjteményét tartják. A pavillon külső homlokzatán két mellszobor áll. Az egyik Columbot, a másik Chaptal-t ábrázolja. Középen e fölirat látható: „Galerie d'exposition des modèles.“ Belsejében van a legnagyobb gyűjtemény technikus célokra, mely oly sokoldalú és kitűnő mintákkal bír, minőt az európai continens másutt nem tud fölmutatni.

A vestibulból néhány lépcsőn le egy négyszögletes terembe megy a látogató. Ez az ugynevezett salle d'Echo, mely nevét kissé hajlott szegletoitől nyerte, a mennyeiben az egyik szegletben kiejtett szavakat, legyenek azok bármily halkán sugva, a másikban is tökéletesen lehet hallani. E különös sajátságos helyen van fölállítva a „Duna“ nevű gőzpostahajó mintázata, mögötte pedig a „Minotaurus“ és az angol hajóhadhoz tartozó „Northumberland“ nevű gőzgépeknek réz- és vasból készült mintázatai, melyek Greenwichből származnak.

A salle d'Echo-tól balra fekszik a mértékek és súlyok terme. Különösen nagy pontosságról tanuskodik kiállított tárgyai között az észak-amerikai Egyesült-Államok gyűjteménye. Ezután következnek két „hémicycle“. Az egyikben különféle csövek,

bolygómutatók, graphometerek, szögmérők, víz- mérőeszközök és domboru ábrák vannak; a másikban órák és órárszerek, időmérők és ingák, óraművészeti eszközök és gépek, ugyszintén itt-ott egyes tárgyak, melyek a lakatos-mesterséghez tartoznak.

A salle d'Echo átellenében van a fém művek terme. Ez rendkívül gazdag kimenek, kandallók, vas és rézhámorok, fuvószerk, furókészletek, cinkkályhák, vort s öntött vas és rézművek mintázataiban. Az elsoroltakon kívül van benne sok érc és ásványdarab, melyekből a sibiriai graphit csoport kiválik gyönyörű alakja és ritka nagysága miatt. E teremmel határos a szövészet és gépészet terme. Itt tanulhatja a laikus a szövészet szép mesterségét oly mintaszékek- és kézmunkálatokról, melyek az erőmítan legváltozatosabb és egyszerűsége legmeglepőbb összetételein alapulnak. Nevezetesen a vászon- és selyemszövet, a fonást, a harisnyaszövet és egy indiai szövészek formáját. Ezekhez járulnak mind ama segédeszközök, melyek kézműipar egyes ágainál megkívántatnak: így a festés, a kelmenyomás, valamint a festőanyagok egész halmaza. Lehet látni minden szövészeknél teljesen elkészült műveket: selyem- és gyapjuszöveteket és egyéb más figyelemre méltó példányokat, a többi között XVI. Lajos és Marie-Antoinette végrendeletét arany ketűkkel selyembeszöve, úgy miként azt az „Archives publiques“-ben eredetiben láttam.

Innen egy kis eioterem, melyben gabnatisztító gépeket tartanak, balra a földművelési terembe vezet. A ki a kertészet, a mezei gazdaság és az állattenyésztéshez szükséges eszközöket, ugyszintén az ezekkel járó mellékdolgokat megtekinteni akarja: bátran eljöhethet ide. Itt vannak elhelyezve meglehetősen alacsony állványokon: földgyűjtemények, magvak és termelvények is, melyek nem egyedül Franciaország különböző vidékeiről, hanem a külföld nevezetes termő országaiból is hozattak. E terem valódi diszitéseül szolgálhatnak ama kitömött ökröréjek, melyek falain köröskörül felállítva, minden szarvasmarha fajtáját képviselik.

Elhagyva e termet, a vele szemközt álló templomba kell lépni, mely építészeti szempontból igen nevezetes. Legrégebbi része a karzat, mely még a XII-dik században készült és boltíves alakkal bír. Maga a templom (keresztahóján kívül) a XIII-ik században épült. Itt tartják most a legnagyobb gépeket, melyeket különböző gőzművekkel összekötve, a hét bizonyos napján mozgásba hoznak a tanuló munkások kedvéért.

A templom bemenetével szemközt egy kis lépcsőzet az első emeletre vagyis, tüzetesben a természettani muzeumba vezet. Itt vannak ki állítva mindazon eszközök, melyek a villanyosság és delezesség előállításához szükségesek; ugyszintén távirtdai gépek, hév- és légsulymérők, légszivattyúk, endiometerek, térime-mérők, Lavoisier eredeti apparatusai az erjedés szemmel tartására, delez- és irányítottak stb.

A főépület első emeletét egy fal két hosszú galériára osztja, az egyik a kert felé, a másik az udvarra nyílik. Az előbbi ismét két részre oszlik: az első terem a gépészetnek van szentelve. Ebben talál gyakorlati alkalmazást a géptannak 6 főspeciése: az emeltyű, a csiga, a hengerkerék, a lejtő, a csavar és az ék. Láthatók: sajtók, csavargépek, csigasorok, kerékösszetételek és ezeknek alkalmazása mindentéle mozgásokra, továbbá a vasuti rendszer járulékaival együtt és sok egyéb más.

A második osztály az ugynevezett „salle de géometrie“, melyben kiállítják a mennyiség-tani bizonyításoknál előforduló alakok fonalakból készítve és azon segédeszközök, melyek a mértan gyakorlati módszerénél használtatnak; továbbá minden, a mi a föld alatti és föld fölötti építkezésnél előfordul: állványok, boltozatok, falpöcsözetek, összeköttetések és kőfaragás min-

ázatai. E terem oly változatos és sokoldalú, hogy a párisi iskola és utépítészeti iskola képzett növendékei is gyakran látogatják, mert itt nézet-tanilag gyorsabban és behatóbban vizsgálhatják szaktudományuk némely elemeit, mint saját műtárakban.

A második galériában van a legbecsebb gyűjtemény. Tárgyai a nagy gépek építését tüntetik elő. Mintái felette drágák és nagy tökélyvel készítve. A sok közül kiemelem a következőket: vannak szélmalmai, vízműtani gépei, szivattyui, tüzfeekendői, csavargőzösei, gőzhajói stb.

A conservatoire északi szárnya az árutan, az alkalmazott kézművelés, a vegytan és gyógyszerészet ágait veszi fel magába. A vegytani elemek, a gyógyszerészeti anyagok szép rendben, nevükkel ellátva vannak hosszú üvegtáblás asztalokon elhelyezve. Sok mulatságot szereznek a látogatóknak a fény- és szintan apparatusai; nevezetesen különféle tükrök és camerák; a galvanoplasztikának mutatványai és egyéb ilyenemű tárgyak.

Ennyiből állnak a conservatoire műtárlatai, melyek vasárnap és csütörtökön ingyen, a hét többi napjain pedig 1 franknyi belépti díj mellett láthatók. Még a conservatoire könyvtára és tan-székeiről kell említést tennem.

A hajdani St-Martin des Champs nevű prioratus étterme a conservatoire mai könyvtára, mely mindennap nyitva áll. Könyvelven „petite église“-nek nevezik. Még a XIII-dik század elején épült. Középen rendkívül vékony oszlopzatával két részre van osztva. Az olvasó terem ajtaja valódi mestermű. A terem északi falán egy szöszék áll, melyben egy-egy barát tartott felolvasást, midőn társai étkeztek. Keskeny kettős táblákkal ellátott ablakok s ezek fölött színes rosette-ek világítják a termet, mely, mint a szakértők mondják, a régi góth izlés legmerészebb constructiói közé tartozik.

A conservatoire első tanintézetét 1806-ban állította fel az akkor francia belügyminiszter. Ez szabad iskola volt, melyben az egész császárság munkásai ingyen képezhették ki magukat a géptani szakokban. Majd 1810-ben egy szövészeti iskolával gyarapítottatván, mint már említém, 1819-ik évben valóságos müegyetemi intézeté emeltetett. Jelenleg 14 tanári székekkel bír a conservatoire tanintézete. Előadatik amphitheatrumaiban a leíró és a művészetekhez alkalmazott mértan, a géptan, a természettan, a gazdasági, ipar és művészeti vegytan, a mezei gazdaság, a mezei munkák, a fonás és szövés tana, ugyszintén az anyag- és kelmfestés, a szövetek elkészítése és színezése, a nemzetgazdaság (tanára a híres Wolovsky,) az ipartörvények, az ipargazdaság, és a statisztika. Az előadások ingyenesek és este tartatnak 7—9 óra között, vagyis oly időben, midőn minden munkás akadálytalanul látogathatja azokat. A legnagyobb tanterem 700 hallgatót vesz fel magába. Egyedüli diszitéménye Lavoisier és Papin freskóképei.

Ha hazánk fővárosában nem is lesz egyhámar ily gazdag az országos ipartanoda, ha az egyelőre nem is fog oly kitűnő tanárokkal és segédeszközökkel birni: bizvást remélhető, hogy idővel e nagy horderejű intézet iparosainkra nézve olyan lesz, mint az indusoknál a Ganges folyam, melyet meglátogatni mindenki erkölcsi kötelességének tart.

Igen kívánatos, hogy, mihelyt lehet, egy állandó kiállítási palota is építtessék, mert ez az ipartanodával karöltve képezni iparvilágunk legfontosabb művelődési tényezőjét és belőle nyerné az utóbbi legtöbb tárgyát műtári részére.

Kakujay Gyula.

Dal-Cin, a paraszt nőorvos.

Pár hét óra gyakran olvasunk egy nevet a hir-lapokban, melyet rendszeren csodálkozva és hálával említenek. Egy közönséges, minden műveltség

nélküli olasz paraszt nő ez, ki még írni és olvasni sem tud, s ki minden erejét embertársai gyógyítására fordítja. Északi Olaszországban, Vittoria városkában él, s a hozzá seregleg betegegek egész virágzásba hozták a kis városkát. E nő csak sebész műtetteket végez, s az önkényes ficamokat (luxatio foemoris; coxalgia) gyógyítja, tehát oly bajt, melyet az orvosi tudomány eddig gyógyíthatatlannak mondott.

A róla szóló első híreket tartózkodva fogadtuk, mert a kuruzslás számtalan fogásait ismeri mindenki; de azóta művelt családok, sőt orvosok is utaztak hozzá segély végett, s az eredmények hossza sora megcáfolt minden ellenvetést. Dal-Cin a vittoriai paraszt nő, tud olyat, a mit az orvosok eddig nem tudtak.

Dr. Heinrich, a budai rácfürdő tulajdonosa volt, ki hazánkfiainak figyelmét fölhihvatta Dal-Cinre. Azóta számosan utaztak el hazánkból nejükkel, gyermekükkel, kik sánták, vagy merev karuak voltak, s a paraszt asszony megszabadította a nyomorékságtól. Györffy Gyula képviselő sánta kis fiát is meggyógyította, holott az orvosok nem keesegteték gyógyulással, s a képviselő most a legnagyobb hálával ír magyar lapokban Dal-Cinről. Dr. Heinrich szintén beteg leányát ment oda gyógyíttatni, sőt a pesti orvosi egyetem egyik legjeles tanára, dr. Arany Lajos is hozzá vitte egyik rokonát.

Nem lesz tehát érdektelen, bővebben szólni a sajtóságság jelenségről, annál is inkább, mert hazánkból számosan fordultak Vittoriába. Az ismertetést és Dal-Cin arcképét dr. Heinrich ur küldte lapunknak, ugyanaz, kiről Györffy képviselő írja, hogy teljesen bírja Dal-Cin bizalmát, mindenüvé elkíséri, s valószínű, hogy ez ismert budai orvos elhozza magával Dal-Cin titkát.

szeretetét bírták, kik különös előzékenységgel viselkedtek Mária iránt, mivel a köztük előforduló csontbántalmak fáradtságos kezelést meglehetősen sikerrel gyógyította. Jóllehet a ládorbéli Zandonella családjában többen gyakorolták a gyógyítást, mind az által Mária (Regina anyja) a család többi tagjai közül különös hajlama és ügyességé-

Dal-Cin Regina.

nél fogva tűnt ki. Marchesini Lőrincsel való házassága után férje falujában folytató szerény mesterségét.

Leányát Reginát saját házában nevelte, de minden oktatás nélkül, melyet különben akkoriban falun nyújtani vajmi nehéz volt; minthogy

nagyobb lön, egészen a gyógyítás iránt lángett. Egy alkalommal anyja szokott műveleteinek egyikét végezendő, a szomszéd faluba készült, és esze ágában sem volt a még csak kilenc éves leánykát magával vinni, jóllehet ez utóbbi esedezve kérte. Utoljára az anya beleegyezett, kocsiba szállt, s lovát útve, vele együtt utnak indult. A roz út miatt a szekér feldült s a két utas kiborult. Regina gyorsan lábra kapott, de anyja csonttörést szenvedett. Regina bátorságát el nem veszítve, a beteget, a mint ez az uton lehetséges volt, mennél kényelmesebben fektette, s a nyert oktatás értelmében a tört esont biztosítására jó kötést készített. Mária asszony haza vitett, hol leányának leggondosabb ápolásában részesült, ki már akkor tevő az első tapogatózó lépéseket ama művészetben, melyben jelenleg oly híres, s anyjának eme betegségében gyakorlatilag érvényesítő szerzett tanulmányait. Mária asszony egész betegsége alatt a műtettek mintegy felét leányával végeztette, ki a kóros esontok s izmok kezeléséhez úgy annyira értett, hogy valóban csodálatos, miként fejthetett ki oly zsöngé korban annyi erőt és annyi ügyességet. Tíz éves korában a leányka St.-Vendemiano-ból távozva, Anzanoba fivéréhez ment, kinél hosszú ideig tartózkodott, úgy hogy még anyját is csak ritkán látogathatta. Regina, ki fivérével majdnem mindig a házat őrizte, az izmok és esontok tanulmányozásával kezdett foglalkozni, míg végre leghevesebb vágya is, hogy t. i. a szomszéd senedai kórházban — hol több ízben barátságosan fogadták, — néhány hullát tanulmányozhasson, megvalósult.

Tapintata az esetek bírálásában és fölismerésében mind inkább finomult, ismerte napról-napra, úgy szólva tökélyesbült. Így történt, hogy a

Favre.

Say-Leon.

Grévy.

Lefranc.

Thiers.

Pouyer-Quertier.

Simon Jules.

A francia kormány tagjai ovatlóban részesülnek a jun. 28-iki hadi szemle alkalmával.

Dal-Cin Regina St.-Vendemianóban, azon számos falvak egyikében született, melyek a regényes Conegliano várat környezik, 1819. év április havában. Szülői: Marchesini Lőrinc s Zandonella Mária sem nem gazdagok, sem nem szegények, korosmárosok valának, s a falusiak

azonban egyfelől gyermekének jóllétét szemé elől tartá, másfelől elég természetes észszel s fölfogással bírt, elhatározta, hogy gyermekét arra a mesterségre fogja tanítani, melyet maga is ápol.

A gyermek, mivel mindig anyja körül volt, annak mesterségében mintegy felőtt, úgy hogy épen nem kell csodálnunk, hogy akkor, midőn

legfinomabb izom-szöveteket is tökéletesen megismerte, mely példanélküli és meglepő, úgy hogy jelenleg a beteg testén még a legcsekélyebb, alig látható bajokat is képes fölismerni. Lassankint részint Anzano-ban, részint a szomszédságban neve népszerű lön és gyakorlata oly annyira kezdett terjedni, hogy majdnem minden ficamhoz,

melyet oly szerencsésen gyógykezelt, elhívták. Tizennyolc éves korában Anzanóban Cal-Cin Lőrinenek, egy szegény férfiúnak lett neje. Saját maga beszéli, hogy násznapján nagy szerencsével négy fiamot igazított, s így annyit szerzett, hogy az ünnepélyes napon rendezett lakoma költségeit

lön. Több tekintélyes orvos, köztük egy mütö is tanácsadás végett egybehivatva, a csonkítást szükségesnek, még pedig már más nap eszközlendőnek vélték. Minthogy azonban a kocsis tudta, hogy Anzanóban egy asszony lakik, ki ily bajokhoz ért, a mütét előtt tanácsadás végett Dal-Cint hívatta.

miszerint szobájában sétálhatott, sőt rövid idő múlva annyira felépült, hogy munkája után nézhetett. E tette által Dal-Cin az orvosokat maga ellen zúditá, kik a bíróságnál bepanaszolták, mert oly mesterséget űz, melyre sem tanulmánya, sem a törvényeknél fogva felhatalmazása nincs. A pör,

Életképek, IV. Az ér partján.

fedezhette. Fiát a közel senedai növeldeben taníttatá, ki jelenleg pap és özvegy anyját, kit hön szeret és tisztel, mindenhová elkiséri.

Egyszer senedában (Seneda egyike ama két résznek, melyekre Vittorio városa feloszlik,) egy kocsis, kinek combján a kerék átment, beteg

Dal-Cin elment és a beteget vizsgálva, szokott nyíltsággal mondá, miszerint a csonkítást szükségesnek nem tartja, s ha a beteg bizalommal van iránta, tökéletes fölépülését meg is ígérhetné. A csonkításról többé nem volt szó, és a beteg, miután Dal-Cin egy hónapon át kezelé, oly annyira javult,

melyet ezen szegény falusi ellen megindítottak, azzal végződött, hogy Dal-Cint az orvoslástól eltiltották. De ez nem riasztá el s ő, ki egyfelől elegendő erőt, másfelől pedig tehetséget is érzett magában, a már egyszer megkezdett uton tova haladt. Anyját, ki csak a legegyszerűbb mütetekbe avatta volt be,

csakhamar oly annyira túl haladta, hogy már 1843-ban a műtétek legnehezebbjeit, minők a ficamok beigazitásai, igen nagy szerencsével végezte. 1843-tól 1867. számos beteg gyógyított, mi által több ízben sok kellemetlenséget vont magára az orvosok által. Ő maga nem emlékszik, hányszor hajtott végre műtétet, annyit tud azonban, hogy e műtétek által nem ügyesebb, hanem a kórismerésben csak biztosabb tapintatuvá lön. Tény az, hogy az ember kényszerítve van bevalani, midőn Dal-Cin látja, miként helyezi vissza a helyükből kijött csontokat s izmokat, hogy Dal-Cin előtt az emberi test alkatrésze nem titok. Mivel Dal-Cin az orvosok előtt titkon tartá a ficamok gyógyításában kifejett kezelését, ez volt főoka, hogy az orvosok ellenségei lettek, s így a szegény Dal-Cin, kit annyira üldöztek, egyedül a nép közt forgott. De voltak orvosok is, kik elismerték tehetségét, így a már elhalt Mori Sándor, Gajotti Ferenc, nem különben a még élő dr. Frojer s dr. Bortoletti leghívebb barátjai s pártfogói közé tartoznak.

1867-ben Dal-Cin ismét pört kapott egy nő miatt, ki Fadaltonban, nem messze Vittoriótól lakott, s kihez ficam reponálása végett hívatott. Dal-Cin, ki a beteget megvizsgálta, egyelőre figyelmeztette a rokonokat, hogy a sértéshez legközelebb nagy foku lob fog járulni, s egyszersmind kijelenté, hogy a betegre nézve igen előnyös volna, ha ujjairól a gyűrűket, melyek kóros állapotát csak növelik, levennék.

Néhány nap mulva esakugyan oly jelentékeny lob s vele együtt vízenyő lépett föl a kóros végtagon, hogy a rokonok tanácsadás végett egy orvoshoz folyamodtak, ki a szükséges csonkítást a betegre végrehajtá, de egyszersmind Dal-Cin-t a törvényeséknél feladta s kieszközölte, hogy két hónapi fogságra ítélték, sőt midőn felebbezett, a perköltségek megtérítésével is sújtották. Dal-Cin ez alkalommal lélekjelenetéről s tehetségéről kitünő jelt adott, s jelenleg is igen szívesen visszaemlékszik rá, midőn a törvény embereivel, nem különben a vádat emelő orvosokkal szemközt állott. Az orvosok, kik főleg oda törekedtek, hogy a közönségnek mint közönséges kuruzslót mutassák be, ki a betegek bizalmával visszaél, a sebészet köréből, névszerint a csontok tanából némi kérdést intéztek hozzá, sőt egyes csontok neveit is kérdezték. Dal-Cin azonban egyszerűen kijelenté, hogy a csontokat nevükről ugyan nem ismeri, de azért mégis tudja, miként kell azokkal bánni, ha kórosak, s miként kell eredeti helyükre visszahelyezni; egyszersmind ez alkalommal a bírának megmondá, hogy ő mesterségével s a műtételekkel semmi körülmények közt sem fog felhagyni.

Dal-Cin most főfigyelmét a ficamok és ezek kezelésére fordítá. Velencében a legnagyobb tisztelben részesíték a gyógyásznót, s főleg az ottani orvosok kiváló előzettségével viseltettek iránta. Dr. Trombini (Velence városa egyik legkitünőbb műtője) azt mondá, hogy Dal-Cin művészetével főleg a sebészet tanárainak meg kellene ismerkedni azon célból, hogy azt, mit e nő kezdett, tökéleítsék. A legjelesebb műtők, köztük Nelaton is, dogmának tekinték, miszerint: a vele született ficamok soha, a frissek csak nehezen gyógyíthatók; s ime Dal-Cin ezen tant halomra dönté egyedül kézbéli ügyességénél fogva, mely őt főleg Velencében oly hírnevessé tette. Ugyanis az 1868-dik év végén egy velencei Fabeni Mária nevű nő, kinek comb-ficama volt, hozzá Anzoban ment, honnan néhány napi tartózkodás után tökéletesen gyógyulva tért vissza. Ez esetről ámbár a meggyőzült, hogy Dal-Cinnek kellemetlenségeket ne szerezzen, csakis legbensőbb rokonainak szólt, mindazonáltal Rubeli Palmira is értesült, kinek leánya oly feltűnően bicegett, hogy mankó nélkül alig tudott járni. E beteg esete egyike azoknak, melyeket az új sebészet gyógyíthatatlannak mond. A szegény leány, kinek kezelését az orvosok magukra vállalni nem

akarták, anyjával 1870-ik év nyarán Anzoban ment, hol Regina Dal-Cin-öt megvizsgálva, baját gyógyíthatónak mondta, de egyelőre kijelenté, hogy a kóros végtag még a műtétel után is az épnél valamivel rövidebb maradand, még pedig azért, mivel már sokféle kezelésnek volt kitéve. A kis leányon végbevitt műtét oly szerencsésen sikerült, hogy a beteg a kezelés mintegy kilencedik napján mankó nélkül járhatott. Dal-Cin-t pedig ennek következtében 1870-dik év november havában a lagunák városában Panali urhölgyhez, a leányán végzendő műtét végett hívták meg. A műtét teljesen sikerült; a leány, ki azelőtt semmiképen nem járhatott, négy hét alatt majdnem egészen meggyógyult. Ez időtől kezdve Dal-Cin-t több ízben hívták Velencébe, hol mult télen több napot is töltött, mely idő alatt mind azon számos esetet kezelte, melyek a „Gazetta di Venezia“ egyik lapjában minap közzé voltak téve, s tulajdonképeni nevét még a tudomány világában is megalapíták.

Velencéből Triestbe ment a gyógyásznő, hol harmincél több műtétet végzett, úgy hogy mindent a legnagyobb tisztelben részesíték, sőt a városban való három napi tartózkodása után maga a hatóság a közkórházba hívta, hogy ott számos jeles sebész jelenlétében több, szakmájába vágó műtétet végezzon. A triestzi lakosság lelkesülése oly nagy foku volt, hogy Dal-Cin-t még az utcákon is örömköltésök közt üdvözölték; a meggyógyultak pedig Valerio ur vezetésével Dal-Cin-nak egy albumot, 4000 igen előkelő polgár aláírásával, nyújtottak át ünnepélyesen. A városi kormányzó is ebédre hívta asztalához, s a városi tanácsból pedig 100 Napoleondor-t kapott Angeli polgármester következő levelével: „Ön, tisztelt asszony, ki magánosak felszólítására városunkba jött, kitünő műtételei által nemcsak a betegek bizalmát, hanem egyszersmind szeretetünket is kivívta, főleg az által, hogy a szegényeknél egészen úgy viselte magát, mint a gazdagoknál, sőt az előbbiekre majdnem nagyobb gondot fordított, mihez az is járul, hogy műtéteinek sikere által nem lett büszke, hanem a vele született szerénységet tovább is megtartá. Fogadja ön városunk nevében tőlem halánkat a egyszersmind azon biztosítást, hogy a szegények ön, mint jóltevőjüket mindig áldani fogják. Triest, 1871. május 9-én.

Május 10-én Dal-Cin Triestből távozott, azonban az őt kísérő polgároknak megígérte, hogy 2 hónap mulva Anzoból ismét Triestbe menend. A triestbeliek különben igen szerették volna, hogy Dal-Cin állandón ott maradjon, s egy szép házat és nagy pénzösszeget ígértek neki, de nem fogadta el, mondván: hogy a meddig csak lehetséges, Anzoban fog maradni, hol művészetét kezdé. Anzoban való visszatértekor a polgárok tiszteletére fáklyazenét rendeztek, éljenzések közt fogadták s most Dal-Cin Anzoban (ujabb neve Vittorió) beteget tartózkodik s annyi kitünő műtétet végzett, hogy működéséről méltán egy könyvet lehetne írni.

Dal-Cin jelenleg 52 éves, közép testalkatu nő, kinek arcán okosság ül. Beszéde ugyan tügyetlen, azonban még sem hat kellemetlenül a hallgatóra. Szerény, főleg udvarias a szegények iránt, kikkel igen szívesen társalog; ruházata egyszerű, de tisztességes, és csak azt sajnálja, hogy kézbéli ügyességét kivéve, semmi nemű képzettséggel nem bír. Műtételei, miket egynehány pere alatt végez, többnyire fájdalom nélküliek. Csak az sajnos, hogy eme kitünő műtőnő a kormánytól még nem kapta meg az engedélyt művészetére, (melyben oly fényes eredményekhez jutott) szabad gyakorlására.*

Megjegyzendő, hogy Dal-Cin orvosok jelenlétében hajtja végre műtéteit.

Dr. Heinrich János.

*) Mogytörtént jul. 10-ikén, midőn Filippo Ambrus kir. biztos megküldé az engedélyt Dal-Cinnek.

A hadi szemle Párisban.

Mult hó 28-án a francia köztársasági kormány nagy hadi szemle által adott kifejezést azon fegyver ténynek, hogy a párisi lázadást legyőzte. A sok csapás után, melyek a francia fegyvereket sújtották, szükség volt ily ünnepélyre.

A szemle a longchampsi téren történt, mely a császárság idejében már sok hasonló és fényesebb jelenetet látott. Akkor Páris egész ragyogványát díszes öltözékekben, pompás egyenruhákban stb. fejtette ki. Az előkelő hölgyvilág legdívatosabb piperjét, és legtündöklőbb ékszeréit tártá ki, s a fényes fogatok ezrei tarkíták a látványt.

Most ez mind elmaradt. A kirívó fényt hiába keresték a nagyszámú idegenek. Valami szigoru komorság uralkodott az egész jeleneten, mit még növelt a körülmény, hogy a katonaságnak meg volt tilva az éljenzés, mert egy testvérharc legyőzése még sem valami örvendetes diadal. A köztársasági kormány csak a rend helyreállítását ünnepelte meg.

Tömeg most is nagy volt, mely a kormány tagjai, előkelőségek, s a diplomata számára készült emelvény körül özőnlött. Mintegy 100,000 katona gyűlt össze a Longchampson, s már a délelőtti órákban elfoglalta állomásait.

Thiers, a kormányfő, délután fél, kettőkor zárt hintóban jelent meg, s a kormány tagjai közt elfoglalta helyét. Nem lehetett itt látni a katonai egyenruhák százait, mint a császárság alatt. Az ünnepély a polgárit egyesítette a katonáival. Még a külföldi katonai attachék is polgári ruhában jelentek meg.

Mac-Mahon tábornagy 2 óraker jelent meg táborkarával, s akormánynyal szemközi pavilonban foglalt helyet. Ezután megkezdődött a szemle, mely abból állt, hogy a csapatok elléptettek, a mi két óra hosszat tartott. Legelőször jött Bitsch helyőrsége, mely az egész háboru alatt dacolt sziklaféskében a német ostromlókkal, aztán jöttek a párisi lázadásban részt vett csapatok.

A szemle végeztével a közönség a kormány páholya elé tolongott, s kitörő lelkesedéssel éjenzte a köztársaságot. Thiers itt is sirt, mint midőn Bismarkkal alkudozott. Simon Jules oktatásügyi miniszter pedig megölelte az öreg urat, ki előtt e katonai ünnepély tizenegy hónap csapásait kellette föl.

A hadi szemle legnagyobb jelentőséget azon kitörő rokonszenv által nyert, melyet a párisiak a köztársasági kormány iránt tanusítottak.

Képünk a kormány páholyát tünteti föl, s ott láthatók: Thiers köztársasági elnök, Favre Gyula külügyér, Say Leon a Szajna-kerület prefekije (Páris polgármestere); Lefranc belügy, Pouyer-Quertier pénzügy, Simon Jules oktatásügyi miniszterek és Grévy a nemzetgyűlés elnöke.

A gyermek-népköltészetéről.

Meg fog ütközni az olvasó, midőn e tanulmánytörök címét olvassa, egész ellentmondást látván abban, s mintegy kifakadni látom: „Mi csoda? gyermek-nép költészet! hát nem elég gyermek a nép, s így költészet-e? hisz mint a játszi kedv, gondtalan öröm a gyermeknek s az ifjúkornak tulajdona: ugy a költészet is a népe; csak a nép, mely mindig gyermek, ifju, képes költői érzésre, költői alakok teremtésére; egyedül a népköltemények azok, melyek affektálatlan költői érzésre mutatnak stb.“ En, ki e vélekedést előre gondolom mégis meghagynom a címet.

E lapok szerkesztője, midőn a „népköltemények kezdeményezőiről“ tudósítottam az olvasókat, azt üzené, hogy „érdemes volna a nótáknak valamely nótáját is megismertetni.“ E felszólítást ezuttal teljesen nem váltom be. A mennyiben nem nótáknak nótáját ismertettek itt, hanem csak nótacseméltének némely nótáit, azért szólni fogok a

gyermek-népköltészetéről, vagyis körülírva: a nép gyermekeinek költészetéről, még pedig a *nagy-kunsági* nép gyermekeinek költészetéről. Mert ilyen is van. A tragikus, szegény legények nótáit váltuk föl kevés gyermekded humorral.

A gyermek-népköltészet nem új dolog. Ki a népköltészetet csak az eddig összegyűjtött termékekről ismeri is: tudja mindjárt, miről van itt szó.

A gyermek-népköltészet termékeinek *egy részét* a népdal-gyűjteményekben „*gyermekjátékok*”, *dalok*, *táncok*” nevezet alatt olvashatjuk. Ezek több szempontból érdekesek. Érdekes bizarr, összezavart tartalmukért, mely összhangzásban látszik lenni a gyermeki örömmel, kedvvel, mely mindent össze-vissza fecseg s zavar. Ugy tűnnek föl, mint több különböző töredék-csillamokból összetett *mozaik*. Érdekesek, mint *játékok*, a gyermeki játék föltalálási sokféleség, s leleményes változatosság szempontjából. Nem akarok itt jere-miádot írni szellemi hátramaradásunkról, csak megemlítem, hogy a németeknek egész lexikonuk van a különféle játékokról; nekünk — nincs. (Ha még csak ez nem volna, jó volna!) Ez is mutatja, hogy a játékok, habár mint kuriozumok is, érdekesek még azoknál a komoly bölcsész németeknél is. Érdekesek annyiban, a mennyiben bennük mythologiai — érte az ösvallást — maradványok, babonás nézetek, visszaemlékezések, melyek úgy történetiek, mint keresztény legendaik, találhatók. Érdekesek végre költésztörténetileg a bennük észlelhető rythmusra nézve. A gyermek-játékokban, Eperjessy Ferenc-ként, dal és tánc egyesülnek. Érdekes hallgatni faluk végén, zöld mezőben s épen vasárnap a körbe fogózó gyermekek eme játékeit, melyeket énekelve mondanak. Azért mondom pedig *énekelve mondás*-nak, mert a gyermekjátékok kiejtése, hangoztatása, előadása középpont áll az éneklés és mondás közt. A gyermekek előadásakor észlelhetjük, élvezhetjük a rythmust kellőleg. Eszünkbe ötlük, ha halljuk őket, azon énekelve mondás, melylyel kis gyermekek, különösen a kis leányok iskolai feladványait leéneklék! Mig másrészt a nemzeti táncnak alaposságaira is rákadunk a kis gyermekek körtáncában.

Azban tévedne, ki a gyermekjátékokat egyszerűen olyanoknak vélné, melyekben mindig tánc fordul elő. Vannak kergetősdi, s hogy ki legyen a kergető, verssel vetik ki. Ilyekre Kriza gyűjteményében találunk.

Most mutassuk be néhány nótáját a nótacsemének; mert e gyermekversek szerzőit sem ismerjük. Egyik gyermek a másiktól tanulja el, ki tudja mióta? E példányokból néhány sor feltálható ugyan Erdélyi, Kriza, Pap gyűjteményeiben, de azért ezek azok variánsainak nem tekinthetők. A táncmozdulatok nagyobbára kivételök a szövegből, úgy hogy azokat helyszükéből ki is hagyom, csak annyit jegyzek meg mégis, hogy ezek nagyobbára körtáncok.

1. Egy méj kútba tekinték,
Arany szülat szakajték,
Asszonyom látám,
Bíborba bársonyba,
Gyöngyös koszorúba.
Akasszuk fel a vín cigányt,
Mír lopta el a paripát.
Kis kacagány a nyakába,
Szörös bocskor a lábába.

2. A pünkösdi róza
Kihajlott az utra
Én édesem, én kedvesem
Szakíts egyet róla.
Én is szakítottam,
De elszalajtottam.
Tébe nyárba kis menyecske
Óleld, a kit szeretesz.
Én ezt szeretem,
Én ezt kedvellem,
Ez az ídes kedvesem.
Ha piz vóna: esendülne,
Karika vóna: pendülne,
Míg is kifordúlna.

Íg a gyertya, ha meggyútyák,
Mikor ezt a táncot járják
Áll ki már! = ájj.

3. Csece leány, csece leány
Csecseláncon cérna,
Kék kalaszírja,
Zöld selyem szoknya,
Angyalom Julea,
Fordj ki az utra.

Elment ördög pokolba
Ködmönt köszörülni.
Ha karika vónék
Julea vónék,
Mindgyár kifordúlnek.

4. Egy nyúlaeska, kicsinyke,
Eget, fődét bofutja,
Határáig bosszantja.
Hová mész jámbor?
Szülőbe jámbor.
Mit fujsz, ineket?
Nem fúhatom, nem fúhatom:
Az asszonyok rároppanyák.
Kávé, recubé,
Veres Pét gyere bé.
Jól megfogd lovadnak szárát,
Hogy el ne tópassa a pünkösdi rózáat.
Tengerice, kukorica
Hajrá! hap.

5. Hún jársz, hová mész szent Erzsébet asszony?
Innét, innét, asszonyom,
Fejírvarnak alóla.
Kapitány uram küdeté
Kigyelmed lányát kéreté,
Szébbiket, jobbikat,
Karesz magosabbikat.
Az én lányom nem eladó,
Csak házamba felillendő,
Kapufilre se eresztem
Arany gyűrű nélkül,
A jobb karját se mutatom
Fátyol-ingvall nélkül.
Ha nem adod lányúodat,
Már mink innét elmenyünk,
Többet ide se jövőnk,
Apátoknak, anyátoknak
Többet enni se hozunk.
Sári, Méri, Kalári.
Ájj (ájj) kezemre Eszter asszony,
Tanújj emberségit.

6. Hej arany virágszál
Ugorj a Dunába,
Tamaszd az oldalát
Az arany virágba (?)
Hej simakodj meg.
Hej mosakodj meg,
Hej törülközz meg.
Ha a zsidó ilyen vóna,
Kötőjibe tenne.
Záporosó esne
A sárba keverne.
Szébb a tányír tányíron,
Mert mindennap megmossák,
Ha hálóba fonják,
Debrecenbe nyomják,
A kisasszony cipőjibe
Gombárosan járják, járják.
Föztem lenesét,
Nem vót benne kőnc.
Hej rakonca, rakonca,
Ez az Eszter tánc.

Legyen ennyi elég a mutatványokból.

Azban a gyermek-népköltészet nem csak ilyes s még a kergetősdi is versekből áll. A gyermek — itt a N.-Kunságon tapasztaltak nyomán — minden körülményét megverseli. Mindenre, mi rá hatással van, egy kis rövid *mondókát* recscent. (Bocsánat e találó népies szóért.) Például, mert példák bizonyítanak, meghallja a gyermek a harangszót, s rámondja:

Harangoznak,
Halat fognak:
Két garasír
Hatot adnak.

Ha valamelyik gyermektársa csekélységőrt sir,
csúfolja:

Düvő, düvő, lyukas fedő,
Háromlábu vasserpenyő.

Ha nő hajtja a lovat:

Asszony kocsis a szekéren,
Kívül a lős a keréken.

Ha tarka lovat lát:

Tarka lovat látok,
Szerencsét találok.

Ha varjukat lát:

Kár, kár, kár
Varjú Pál,
Hát az apád
Mit csinál?
Bécsbe, lyukas kemencébe.

Még némely általánosságokat.

Ugy a mondókák, mint a tánc-szavak rythmussal bírnak ugyan, de a mellett többnyire *rimmel* is. Azonban nem lehet ebből ezeknek korára, keletkezési korára találni; de mindenesetre régieknek kell lenniök, mutatja zavaros voltuk. Hogy a rím mikor költözött be hozzánk, (mert tudni kell, mint némelyek állítják, hogy kezdetben a magyar népkölteményeknek is csak rythmusok volt) — azt nem lehet meghatározni. Meg volt-e már a bejövételkor? — nem tudjuk. De annyi áll, hogy a magyar népnek nagy rimelési hajlama van. Mutatja ezt, hogy a gyermekektől el ne térjünk, ezeknek azon játszi szokása, miszerint például mondja egyik a másiknak: „Mondjad *lapát*.” — „Lapát.” — „Verjen meg apád!” mondja amaz stb.

De véget vetek e kis tanulmányoknak, mely egy egésznek darabja, mert talán volt oly olvasó, ki mindjárt az elején félrevethető: „Legyen elég a gyerekségekből.”

Varró Sándor.

Vegyes közlemények.

(I. J.) **Történeti naptár.** Jul. 20. A Boyne melletti véres csatában legyőzettek II. Jakab ellenkirály és az irlandiak Vilmos angol király által, a hol Schomberg hugonotta tábornagy is elesett, 1690. — Anna, angol királynő, meghalt, 1714.

Jul. 21. Nándorfehérvár Hunyadi János és Kapisztrán János által, a török ostrom alól felszabadított, 1456. — Verántz Antal esztergomi bíbornok-érsek, meghalt Eperjesen, 1573. — I. Napoleon a piramisok melletti csatában a mamelukokat legyőzte, 1798. — Burns Róbert jeles skót költő, meghalt Dumfriesben, 1796. — I. Lipót belga király trónra lépett, 1831. — Atterbom Péter Dániel Amadé, jeles svéd költő, meghalt Stockholmban, 1855.

Jul. 22. Szapolyai János, magyar király, meghalt, 1540. — Kleber francia tábornok Mainzot a poroszoknak szerződésileg átadta, 1793. — Baillet-Latour Miksa gr., osztr. tábornagy, meghalt Bécsben, 1806. — Bazard Amand, a francia carbonarismus alapítója, meghalt Párisban, 1832.

Jul. 23. III. Endre magyar király megkoronázott, 1292. — Anna királynő (I. Ferdinánd magyar király neje), szül. Budán, 1503. — Edinburgban először tartott az új szertartás szerint isteni tisztelet, mely miatt a skótok fellázadtak, 1637. — Beauharnais Sándor vicomte, francia tábornok, kivégeztetett Párisban, 1794.

Jul. 24. Pruth melletti béke Oroszország és Törökország közt. 1711. — Bekker Erzsébet, hollandi írónő, szül. Vliessingenben, 1736. — Chénier András, francia költő, kivégeztetett Párisban, 1794. — Adam Adolf Károly, jeles francia zeneszerző, szül. Párisban, 1803. — Vilmos Adolf nassauai herceg szül. 1817. — Bacszányi Gabriella, német költőnő, meghalt Linzben, 1837.

Jul. 25. I. Ferdinánd magyar király, meghalt Bécsben, 1564. — Napoleon a 3-szorta nagyobb török sereget megverte Abukirnál, 1799. — Bezerédj László orsz. képviselő, szül. Veszprémben, 1813. — Dugonics András, magyar költő, meghalt, 1818.

Jul. 26. Fáy András, jeles magyar regény- és színműíró, s a pesti takarékpénztár alapítója, meghalt Pesten, 1864.

(Az ebek ülben hordozásának története.) Csak kevesen vannak, a kik tudják, hogy az „ülebeknek” története van, s a kisebb fajú kutyák ülben hordozása egykor korán sem volt a divat szenvedése, hanem keserves büntetés. Lengyelországból származott ez, s alapja a XI. század végének zord időszakában keresendő. Ugyanaz a II. Boleszláv lengyel király, kinek udvaránál két királyunk I. Géza és szent László nevelkedtek, hadra indult Oroszország ellen, s nemcsakára be is vette Kiowot. It a lengyel urak is jól érezték

magukat, miután az orosz nők igen szívesen fogadták őket. Az otthon száma-övegyen maradt lengyel nők értesülvén a férjek esapodásáról, szintén rajta voltak, hogy vigaszt nyerjenek és nem maradtak adósok. A fajtalanúság lehető nagymértű lett. Ennek híre mevéen Kiowba, a lengyel urak zokon vették a trómfot, s egyszerre megszálta őket a honvágy, úgy hogy titokban szökdezték hazra, s Boleszláv egyszer csak ugyan vette észre, hogy vitézeinek sorai annyira megfogytak, mikép lehetetlen a győzelmes hadjáratot tovább folytatni. Nem használt semmi erély, semmi durvaság, mely e fejedelmet egész a kegyetlenség jellemzé. Boleszlávnak vissza kellett térni. Lengyelországban aztán példásan büntette a hazatérteket, kik közül számszámok feje a bakó bárdja alatt hullt el. Némely lengyel ur azonban védte magát várában, s Boleszláv egész hadjáratot folytatott országában. 1076-ban történt ez. Sok nő elrejtvén férjét, a bosszus király e nőkre is kiterjeszté haragját. Az ily anyák, ha hatalmába kerültek, azoktól elragadta gyermekeiket, s a hóhér felügyelete alatt egy kutyakölyökkel kellett emlíket kiszoptatni, s e kölykökkel kellett nyilvános helyeken is karjaik közt megjelenni. Hogy e büntetés annál szépenlethebb legyen, Boleszláv a gyújtogatók, gyilkosok és rablók egyik büntetését azt rendelte, mikép szintén kutyákat étessenek szájakból s kezükből. E kutyák nagyon megszokták gazájkát, s a lengyel nők a hü állatokat még a büntetés után is maguk körül tartották. Boleszláv kegyetlenségét eléggé jellemzi, hogy a krakkói püspököt az oltár száma-övegyen vágatta le 1077-ben, miért e tettét fobosult papa átka és haragja ellen sz. László királyunkhoz fordult oltalomért. Boleszláv a papa ítélszéké elé idéztetvén, az általa fültalált büntetésére, t. i. kutyakölyök apóására ítéltetett. Ekkor azonban a lengyel udvarnagok és előkelő hölgyek mind ebekkel kezdtek jární, hogy a király iránti tiszteletet k. mutassák. Ekkor kedvelték meg az ebeket, melyeknek hízogése, bektetésük és hüsege leginkább a a nőknék tetszett. Az ebek öbén hordozása tehát általánossá vált s nemsokára eljutott a szokás Németországba, hol ma is legjobban szeretik az ebeket. Most már az ebek cipelése általános. (Közli: Sz. M.)

(Egy bálj következményei.) Andreoli, orosz iró, ki több évig élt Szibíriában mint számúzótt, s „Sonnevén de Sibirie“ címmel közrebeszátotta emlékiratait. Többek között az alábbi történetet jegyzé fel, melynek kezdete Pál cár korában játsz miz befejezése ugyszólván csak a legutóbbi időben történt meg. A nevezett cár mód fölött feltette kegyenénjét, egy fiatal francia színésznót. Egy napon fényes táncvigalom volt a császári palotában s az ország nagyjai között jelen volt a cár kedvese is. A cár szeméi folyton rajta esingtek s így csakhamar fölött neki, hogy egy Labanoff nevű fiatal nemes különös figyelmet tanúsít a hölgy iránt. A cár külsőleg nyugodt maradt, hanem parancsot adott, hogy Labanoff az ünnepély végén elfogassék. Csak néhány papra akarta elzártatni, föltevén egyszersmind magában, hogy ismétlődés esetében számszízi körből s más tartózkodási helyet jelöl ki számára. De Pál megfelekedezett foglyról s nemsokára meghalt. I. Sándor követte a trónon, de ez, valamint utódja is nem sokat törődött a foglyok kemény sorsával. Miklós cár halála után II. Sándor a citadella minden foglyát szabadon bocsátotta. Ekkor egy földalatti kis kamrában egy ősz emberre találtak, kinek nyomorult külsején eliszonyodott szabaditót. Labanoff volt. Három fejedelem uralkodását túl, miz a negyedik visszaadta szabadságát, melytől egy ártatlan bálj miatt fosztatt meg. Ötven évig nyomorgott a sötét, ronda börtönben, mely oly alacsony volt, hogy nem állhatott meg benne egyenesen s oly szűk, hogy csak három lépést tehetőtt előre vagy hátra. Midőn megszabadították, nem birt sem jární, sem beszélni és szeméi, melyek az örök éjhez voltak szokva, nem bírták meg a vilárosságot. Csak nyolc napig élte túl szabadulását.

Hirek.

(Széchenyi István összes munkái) meg fognak jelenni, eddig ismeretlen több művével s leveleivel. Az üdvözült fia: Béla a sajtó alá rendezéssel Paur Ivánt bízza meg. Mindenki örömmel hallhatja e hírt.

(Az Eszterházy-képtár) megvételkor hg Eszterházy Miklós a saját tulajdonánál fönmaradt legbecesebb képek közül hat darabot ajánlott fel a képtárba. Ezek a család rendes helyén, Bécsben lévén, az ott időző Pulszky muzeumi igazgató van megbízva, hogy a képtárba elhozza. A képek következök: 1. Murillio: Mária a kis Jézussal, két zenélő angyal között; 2. Zurbarán: Immaculata, fehér öltönyben, szabad hajzattal, teljes alak; 3. Romanelli: Mad. Montespan mint Pomona; 4. Rembrandt: Fiatal hölgy, feketetollas legyőzővel; 5. Mignard: Clóé, hüve; 6. Vernet: Filópe orleansi herceg, lóháton vadász-kíséretével.

(Baranyay Zsigmond,) az érdemes piarista tanító rend egyik legérdemes tanára, e napokban elhunyt Pesten 58 éves korában. A Bach-időszakban Szegeden tanított, s hazafias lelükete által tünt ki; később a pesti gymnasium igazgatója lett, de többi időben nyugalomba lépett. Az irodalmat klasszikai philologiai cikkekkkel gyarapíta.

(Halálhöz.) A nálunk is jól ismert Taussig Károly zongoraművész meghalt Lipésében, hova a gyászír után neje (Vrabélyi Szerafina) rögtön elutazott Pozsonyból. A „Leipz. Nachr.“ ezeket írja Taussig elhunytáról: Julius 17-én halt meg a helybeli (lipesei) városi kórházban a német esisáír kamara-zongoraisza, Taussig Károly, a hírneves zongoraművész. Az elhunyt csak rövid idő előtt érkezett ide Berlinből, hogy itt tanítójával Liszt Ferencel találkozzék, s Nicolai templomban részt vett az utolsó Riedféle hangversenyben, de csakhamar idegláza esett, mely 12 napi tartam után véget vetett életének. Két magas állású nő vállalta el a még élte virágjában (27 éves) levő művész apóását. E halál eset a művészeti körökben általános sajnálkozást gerjesztett.

(Báron Benekék pesti bankéir) 12,000 forint alapítványt tett a Brassó vidékén, Hosszafaluban a csángó-magy-rok számára felállítandó iparos vagy gazdasági szaktanítással összekötött felső népiszkolai tanítók fizetésére. A népevelési-egylet e kegyes alapítvány folytán már október első napján megnyithatja az iskola tanfolyamát.

(A „Corvi-a“ könyvkiadó-társulat) a nyomdát ugy akarja felállítani, hogy a szükséges pénz beszerzésére 20 és 10 forintos részvényeket bocsát ki. Az előjegyzési iverk már ki vannak bocsátva.

(Rómer Flóris részéünk) most azon buzgólkodik, hogy a bécsi képes krónikát megismerhesse a magyar közönség, s kiadása céljából gyűjtésekre hívja föl a műbarátokat. E krónika egy részét már Emich kiadta, de legnagyobb része még kiadatlan, főleg a régi magyar viselőre nézve érdekes kutfó. Az akadémia tettebe itt is valamit, ha akarna.

(A boulevardok építését.) mint bécsi lapok írják, bíró Erlanger Emil fogja eszközölni, mint a municipális bank megbízottja. Az építkezéseknek 1874. végéig készen kell lenni.

(Dal-Cinnök vetélytársra van) Sopronmegyei Rába-Csanakon, hol egy földműves ember, Kis József szintén sikerrel gyógyítja (egy pár itce borért) minden instrumentum nélkül, szabad kézzel a ficamokat, embernél úgy mint állatnál, s az egyszerű embert messze környekben jól ismerik.

(Kazinczy születés helyén.) Éresemlyében Frater Béla szolgabíró elnöklöte alatt egy kis bizottság alakult, mely feladatává tette koszoros írónk e születés helyén levő jelenlegi jelentéktelen emlékkő helyett egy nagyobbbszerűt, Biharmegyehez és az itt született iróhoz méltót állítani.

(A Buda ostrománál esett honvédek) közös sírjára állítandó emlé ügyében bizottság alakult, mely adakozásra hívja föl a közönséget. Eddig 500 frt gyűlt össze, de ez korántsem elég arra, hogy a hősök nyughelyét díszes emlékekkel lehessen megjelölni. Az emléket tervezett Halász fiatal szobrász már elkészítette. Ez egy várfokon álló honvédelmet ábrázol, baljában zászlóval, jobb-jában kivont karddal.

(Egy költőncosnő halála.) Aradon a Pesten is jól ismert Brautz Euphrozina kisasszony tartott előadásokat a kötélen. Szombaton a nyaktörő sétát már egyszer megtette, midőn azonban visszajövet ismétlenül akarta, a kötélen egyszerre elszakadt, s a fiatal nő a szédítő magasságból arccal a földre zuhant. A nagy esés és zúzdódás következtében elveszté eszméletét, fél óra múlva pedig meghalt. Képzeltető a hatás, melyet az iszonyú jelenet okozott a közönségben.

(A bécsi magyar egylet) múlt hó 9-kén tartotta a szokásos félévi közgyűlést, a mikor is tisztviselő-ségre következő tagok választottak: Muraközy Károly elnökké, Mentés Máté alelnökké, Szalay J. pénztárnokká, Györfi J., Motélyi Gy., Makkay J. jegyzökké, Békefi S., Bíró L., Cservenyák K., Jandl F., Molnár A. és Oláh J. választmányi tagokká. A pénztárnok számadásából kitént, hogy az első félévben az egylet alapítókéje csak 50 frt 78 krral növekedett, a könyvtár pedig épen nem híadt előre. Az alapszabályok némi módosításon mentek keresztül, úgy hogy most az egylet emelkedése biztosabb alapon remélhető. Általában 1870. évi octóbertől kezdve élénkebb tevékenység állott elő az egyietli életben s az egylet hova-tovább jobban közeledik azon álláspontra, melyet céljául kitévőtt, de eddig nehéz körülmények miatt elérni nem birt. Ma már 10 hónap óta fennálló dalárdája is működik.

(Az Auber emlékére tartott gyász isteni tisztelet) múlt heti vasárnap volt Párisban a Trinité egyletében. A templom falait gyászszóval vonták be, s nagy embertömeg lepte el a karzatoktól az oltárig. Oltár előtt állt a ravatal, virágokkal díszítve, fényes

öltözékű hölgyektől, uraktól körülvéve. A misét Auber „Benedictusa“ és „Agnus Dei“-je előzte meg; követte a Cherubini Requiem. A hivatalos világot Jules Simon, az oktatásügyminiszter és több nemzetgyűlési követ képviselte. Ott volt azonkívül az Institut, a conservatorium tanárai (Auber annak igazgatója volt,) a színházi igazgatók, írók, művészek. A templomból kimenet, a gyász-kocsit közvetlenül ifj. Dumas Sándor, Taylor bíró, Ambroise Thomas, Halanzier, Du Locle és Yver urak követték. Utóbbi közjegyző és Auber végreindítóknék végrehajtója. Az utcán tömérdek sokaság csatlakozott a menethez, mely a Montmartre-temetőbe indult. Kém a kocsit megállt s a conservatorium növénydekei egy de profundist, s a portici némá-ból az imát énekeltek. Sirbeszédék zárták be az „ünnepélyt. Szónokoltak: Jules Simon, Charles Blanc, Ambroise Thomas stb. Leghatásosabb volt ifj. Dumas Sándor beszéde.

Festészet. (A képművészeti társulat) az idén gyönyörű műlappal lepte meg pártoló tagjait. Ez Litzén-mayer Sándornak egyik festménye után készült, mely három év előtt a tárlaton is látható volt. Mária Teréziát ábrázolja, a mint a schönbrunni kertben egy szegény asszony kisérdét megszoptatja. A tiszta metszésű (acél-metszet) kép bármely díszes teremnek ékítésül szolgálhat.

Megjelent új könyvek: Az „Athenaeum“ kiadásában e napokban jelent meg „A kik sorsra kat vezérlék“ című egy-kötetes regény báró Horváth Miklóstól, kit néhány év előtt napvilágot látott „Törökország tövárosa“ című utazási munkájáról igen előny-ön ismerhet a közönség. Ez eleven előadás, érdekes meneti regény szintén több figyelemre méltó, mint a mennyiben rendszeren részesülnek szépirodalmi műveik. Megjelent továbbá ugyancsak az Athenaeumnál Bús Vitéz elbeszéléseiből egy kötet „Arnyképek“ cím alatt, tartalmazva több, jó tollal és kedvellyel írt rajzot és elbeszélést. A két mű ára egyenként 1 forint.

„Orosz beszédek“ az eredetiből fordította Fincický Mihály. Második kötet, tartalma ez: „Hőfőreget“ Puskinból; „Ászjád“ Turgenyevből; A „hercegnő“ Sollogubtól. Az orosz beszédek, s az itt említett nevek sokkal ismeretebbek, hogy-e ajánlani kellene azokat; a „oditis“ szintén jó. A nemrégiben megjelent első kötettel együtt az érdekes könyvek ára 2 forint.

„Ezöpusi mesék“. Fédrus után fordította Komáromy Károly. Második kiadás. S Dreesenben, Csáthy Károlynál jelent meg. A gyermekeknek hasznos olvasmányú szolgáló könyvecske ára 20 krajcár.

Szerkesztői üzenetek.

— Csákyar. Sz. S. Bármily érdekesek legyenek is a régi levelek nyelvészeti szempontból, ily nagy tömeg közlésére nem vállalkozhatunk, miután történelmi, vagy társadalmi vonatkozásai magukban véve kevés érdeklők. Mi azt hisszük, hogy a történelmi társulat volna ezek közlésére a legilletékesebb. Részünkről legelőször a magánlevélben említett levelet vettük volna.

— Bencsánba. Szives köszönettel vettük és nem sokára közlendjük.

— M. Váráshely St. A. Megkaptuk a csomagot, s mihelyt időt szakíthatunk, áttekinjük. Bárhori említett levelei azonban nem jelentek-e meg már valahol?

— Nemtörvény. T. T. A balladamenükénél fődolog, hogy az esemény lehető tömören, rohamosan legyen előadva. Itt ez, hiányzik, s a hosszadalmasság alatt szétlapul minden. Nagyon óhajtunk egy másikkal kísérőlni.

— München. Tartalmánál fogva testvérlevelünkbe való lévés ott azonnal meg is jelent.

— Kassa, M. V. Néhány nap múlva magán levelet írunk.

TARTALOM:

Cikkek: „A milánói székesegyház.“ — „Földári házasság.“ (Véce.) — „Magasabb ipartanoda Párisban.“ Kakony Gyulától. — „Dal-Cinn a paraszt nőörvos.“ Dr. Heinrich Jánostól. — „A hadi szemle Párisban.“ — „A gyermek népköltészetéről. Varró Sándortól. — „Vegyesközlemények.“ — „Hirek.“ — Képek: A milánói székesegyház. — Dal-Cinn Regina. — A francia kormány tagjai ovtatóiban részesültek a jan. 28-ki hadi szemle alkalmával. — Életképek, IV. Az ér partján.

H I R D E T É S.

Cachemir kendők.

Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék

bámulatos olesó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmék

3, 4, 5, 6 frtért, ugyszinte a

legfinomabb fekete selyem-anyagok kapthatók

HAMBURGER ADOLF

üzletében, Pest, zsibáros- és urf-utca sarkán.

Mustrák kívánatra mindenkinék ingyen és bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvétel mellett azonnal elkészöltetnek.

9-10

Asztal- és ágyterítők.

Feloldó szerkesztő: Kazár Emil. Szerkesztő társ: Szokoly Viktor. Kiadó-tulajdonos: az „Athenaeum.“ A képek Rusz Károly műintézetéből valók.